

«ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΑΘΗΝΑΙΟΥ»

ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΤΗΣ ΕΞΩΣΕΩΣ

Άγνωστα ιστορικά περιηγημένα. Πώς εβλεπε τα γεγονότα του ελ ένας έταίρος της Γαλλικής Σχολής. Η τελευταία Ξενοδοχική των πρώτων Βασιλείων από τ' Ανακτορά. Ο κοσμητήρας Γκιερμάρο από Ναυπλίου. Μια έλευση πράξης του κλη- ρού. Η δικαιοσύνη της εικόνας του Όθωνος. Τα χαρμάνια του Ναυπλίου και η γεννητική Φρουρά. Οι βασιλόφρονες στα Ψεύδικα. Το πιο αξιοθαύρατο έθνος, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Εκεί πάλι γαλλική «Πανεπιστημιακή» Επιθεώρηση» έπαυσαν δημοσιεύματα με τον τίτλο «Αυτομνηστική» (αυτομνηστική) «Αθηναίου», τα συμβάντα κατά τη μεταπολεμική περίοδο του 1862. Συγγραφέας τους είναι ο Αχιλλεύς Γκιερμάρο, άλλως καθηγητής του Πανεπιστημίου Πανεπιστημίου. Στη σύγχρονη έπισημη ο Γκιερμάρο είναι γνωστός για τις ιστορικές του μελέτες και τη μεταπολεμική του έργαση.

Ο Γκιερμάρο πριν από την έπισημη της Γαλλικής Σχολής «Αθηνών», όταν το ίδρυμα της βασιστόταν εκεί που είναι σήμερα το ξενοδοχείο της «Μεγάλης Βασιλειάς». Και είναι πολύ πιθανό η περιγραφή αυτής ενός ατόμου μάλιστα για τα γεγονότα της ιστορικής έξωσης έπαιξε, ή όμοια κατάλασε την πρώτη Έλληνική Αναγέννηση.

Όταν η Βασίλισσα περνούσε έπισημα, από τους έθους των αλληλογραφιών απευθύνει από τη Γαλλική Σχολή, «αυτίς δεν την εξαίρετους».

Ο δαστοχισμένος ο Όθων, κατά τον Ιούλιο του 1862 είχε προβεί σε μια αναγκαστική έκδηλωση, ή οποία όμως δεν τον οδήγησε σε τίποτε. Είχε περύνει τότε ο Μητροπολίτης Μισαήλ Αποστολόπου σε ηλικία 100 ετών, τιμημένος για τη φιλοπατρία και την άριστή του.

«Εκδηλώθη» γράφει ο Γκιερμάρο με δραματική έπισημότητα. Τέσσερις ήμερες μετά το θάνατό του, τον έντυσαν τ' αρχιερατικά του άμφια, του φόρεσαν την χρυσή του μίτρα και τον έκάθησαν στο θρόνο, στη συνθηκομένη του θέσι, στη Μητρόπολη. Ο Βασιλεύς, ή Αδελή, οι Υπουργοί παρόντες στην κηδεία αυτή. Μία τή νεκρώση ακολουθία παρήλασαν όλοι μπροστά από το φεριστόλη νεκρού, και ο Βασιλεύς πρώτος τον έπληρωσε από στόμα. «Ελευτα, καθομιέμεν πάντοτε στο θρόνο, τον μετέφρασαν στο Νεκροταφείο, κοντά στον Άϊασόποταμό». Η μοναχική έπισημότητα έμπρός, παιανίζοντας πένθιμα έμβατήρια. Δεξιά και άριστερα του νεκρού, έβάζον στην γραμμή οι αρχιεπισκόποι και οι άλλοι κληρικοί. Πίσω, ακολουθούσε ο Βασιλεύς, ξεκομμένος, με τη λευκή του φουστάνιλλα.

«Κατά το μεσημέρι, ή νεκρική πομπή έπέρασε μπροστά μας, ενώ φουσοδαε δυνατός άνεμος, τυλιγμένη σε σπύραρα σκόνες. Η κερνήη του νεκρού Μητροπολίτη, δεμένη με κορδέλλα έπάνω στη νεκρική έδρα, βαρυσμένη και από τη μίτρα, έταλαντεύετο με άπαισιο τρόπο. Παρόλελυρα να σημειώσω ότι είχαν ληρονηθεί να τον ταριχεύσουν. Ο Όθων έβαδιζε πολύ συγχρισμένος, έχοντας άκομη στα χείλη του την άίσθητη του άλγεινού έκεινου νεκροφιλήμωρο».

Ο Μισαήλ έπισημα διδάσκαλος του Όθωνος και από τους πρώτους καθηγητές του Πανεπιστημίου. Η κηδεία του έγινε όσο το δυνατό πιο επισημη, άσπαστη για να έμνηστική ανάμνηση στο δημοκρατικό λαό ο Βασιλεύς Όθων, τιμώντας τον ύπεροχο και δημοφιλή ήρωά του, και να κερδίσει έτσι σπικαθήσεις.

Τρεις ήμερες ύστερα από την κηδεία αυτή, ο Γάλλος συγγραφέας, ένα απόγευμα, κατά τη δόση του ήλιου, κατάρχοντας από την ταράτσα της Γαλλικής Σχολής, είδε τους Βασιλείς να βγάνουν από το Παλάτι, για να πηρ ξαναχριστούν ποτέ πάλι. Η φρουρά παρουσίασε όπλα, ή σάλληγες έπισημα τον βασιλικό χαρισισμό, και διά της λεοφρόνης που έκτενεται γύρω από την Ακρόπολη. Έξω από την πόλη, το Βασιλικό Ξένος που άνάτησε και ύπηρετησε τριάντα

ώλιόχρονα χρόνια, σαν δεύτερη πατρίδα του την Ελλάδα, έφυγε από τη χώρα αυτή τον άριστο άνθρωπο. (Έλιγαν, βέβαια, στη Λακωνία, αλλά ή έπισημότητα όργωνόταν χωρίς την έαθρόνησή του).

Τρεις ήμερες άργότερα, ο Γάλλος συγγραφέας ήθέλησε να έπισκεφθή το Ναύπλιο, για αρχαιολογικές μελέτες στην Τούρνια.

Έπισημαρίστηκε στο «Πανελλήνιο» (το ιστορικό βασίλειο, που έπαίξε τόσο ρόλο άργότερα, στην Κρητική Έπισημότητα), αλλά δεν άφαισε να σχετισθή με τους φρονήτες που έπισημάνονταν στο Ναύπλιο. «Πένν νέο θεομνηστικό, κίβωσαν για Αριστοκρατία κ.τ.λ. Με ένδοξο σιασπό έξερμάζοντο για τον Κωνσταντίνο Κανάρη, τον ηρωικό ήρωή της Χίου, τον όποιον όλοι έγκομιέσαν για ή στάση του έναντιν της «ένης άσπιδας». Ένας από τους έπισημα είχε γνωστική προσοχή τους στις Βρυξέλλες: το Βασίλειο Οίγνώ και άναγγέλει τον ήνα του Πατριού για τον ένδοξο χαρισισμό».

Το βράδυ της ίδιας ήμερας το «Πανελλήνιο» έγραψε στο Ναύπλιο. Τα βασίλεια ήταν προσηγορία και έπισημότητα βραδύτητα, τότε. Πλάτε-πλάτε, ή τροχός τους χριστούσε τη θέλωση, θέματα άσπιδε. Έπισημα σε όμα τα λιμένα: στην Αθήνα, στις Σπέτσες, την Ύδρα, και έπισημάνοντο τα ταξίδια τους στην άρχαία Έλληνική πρωτεύουσα. Το Ναύπλιο ήταν — όποις και όπμορο — μια μικρή πόλη, πρωτεργισμένη όμοια τότε, και με όμοιο λιμένα.

Η μικρή ή πλατανόφυτη «Πλατεία του Στρατομάτο», με τον Ένετιό της Στρατομάτα είχε σχεδόν την ίδια με τη σημερινή όψη. Ένα μόνο ξενοδοχείο είχε, και αυτό άπιοθηρήτο, με έλεγενα δωμάτια. Κοιτάζε καρέκλες, ζυγιάνα κρεβάτια, γυμνά κροκέτες. Αλλά ο ξενοδόχος είχε το όνομα του ήρωικού αρχιστρατήγου του Τρωικού Παύλιου: «Αγαθόμωρο! Και εξαμύρωνε» ή από στους Ξένους.

Μόλις ένύπνεσε — έξακολουθεί ο Γκιερμάρο — μετά το δείνο, κατέβηκα στην πλατεία. Με περιέμεν εκεί οι νεοαί μου φίλοι, οι φρονήται. Όλα ήταν φωταγορημένα με... εσταινίες: Οι όρομοι, ή πόλεις, το Πολιμήδι, ή Τρι-Καλές. Το Ναύπλιο ήταν γεμάτο από κόσμο χαρούμενο. Η κερνήτης έπισημάνει χαρούμενα, ή γυναικες γελούσαν, οι παπάδες έπαινονταν κολοφωρομώμοι. Έκκλητήρας για τότε πανηγυρική αυτή έκδηλωση της πόλεως, έρωθησα ατ συνάμνηση.

— Έλευτεροθήκαμε! Άπαντούσαν οι ένθουσιώδεις φρονήται «Έδωκε έμεν Τύρανο! Έσχηματιστή Υπουργείο Κανάρη! Μας το τηλεόφρησαν από τας Αθήνας...Είσαι Γάλλος, λοιπόν έλα να χαρής με τους Έλληνες!

Κρατούμενο από το μπρόστο, όλοι μαζί, έπεράσαμε τους στενούς όρομους του Ναυπλίου, φωνάζοντας με όλη μας τη δύναμη:

— Ζήτω ή Έλευθερία!... Ζήτω ή Κανάρη!...

Ο Γκιερμάρο έπισημα στο Ναύπλιο δύο ήμερες. Τόν καιρο έκεινο, ή αρχιγονία μεταξύ της πόλεως αυτής και του Πειραιώς γινότανε μια φράση τη βδομάδα, με το βασίλειο, γιατί σιδηροδρομική άκομη δεν ήπιασαν.

Ένα πρωί λοιπόν, ο Γάλλος συγγραφέας ξαναβίαστηκε από τις καμπάνες της γειτονιάς του εκκλησίας, ή όποιες έφαίνοντο σαν τελελιμένες από χαρά. Παλιωδές από έπισημάνον από πέννητα παπαδόστικες ύπνετες τον έβανε να τρέξη από παράθυρο του Ξενοδοχείου.

Ολόκληρος ο κληρός του Ναυπλίου, σιδηροδρομικός και με τα λεγά του άμια, με λαικάδες άναμμένες στο χέρι, περνούσε φελονοτας λιτανευτικά, τη νεκρώση ακολουθία. Στρατός και λαός ακολουθούσε. (Την έπισημότητα έπισημάνονταν όμα, ή όμας αυτή όνοματισμένη σε τ ο ρ α τ ό λ α ο ε ρ ε ς.)

Ο Ξένος κατέβηκε στο όρομο κ' έπισημα ν' άναμύρωνε με το σε τ ο ρ α τ ό λ α ο έκεινο. Και διηγείται τα έξής:

«Τη στιγμή που ή λαταία έπισημάνοντο στο Στρατόμα, έσταμάτησε και άφαισε δίδοσ ή έννα

Ο Βασιλεύς Όθων

πλήθος από μάγκες, οι όποιοι έφερναν κατά γής με σχοινί μία μεγάλη προσωπογραφία του 'Οθωνα, που τους είχε παραδώσει ο Νομάρχης για να την διακομίσουν!..

Κατάλαβάνετε δηλαδή τι συνέβαινε; 'Ο Έως χθές αντίπροσωποι του Βασιλέως στο Νομό έζευτο, είχε παραδώσει την εικόνα του 'Οθωνα στα χερσινά για να τη στείρουν στη Λαύση. Και οι παπάδες του Ναυπλίου έδεχθηκαν να διακομίσουν την χριστιανική κηδεύα μαζί με τους άλλους!..

'Αν δέν τ'α δηγόταν ένας καθηγήτης του Πανεπιστημίου των Παρισίων τά γεγονότα αυτά θά μά φανόνταν άπίστευτα.

'Όταν τά χερσινά έφτασαν κοντά στο Στρατόνα, οι άξιωματικοί, οι στρατιώτες, οι πολίτες, οι παπάδες άποτειόνταν μία συνσυσταμένη ομάδα, που έβρόνταξε, περιγελοόσε, έφρενε κομικά νευρώσασα τραπάρια ή έτραγοιδόσε: "Ένα χερσινά έκείμασε την εικόνα του Βασιλέως στον τοίχο, κ' ένας ύπαξιωματικός την έπυροδόησε, ύπό τους χαχαχασμούς των άξιωματικών. 'Αλλάχμος έπυροδόησε και άμέσως ύλοι άρχισαν να πυροδοήσουν την εικόνα του 'Τυράννου". 'Έτσι, τραχημένη κατάκαρδα, κορυφαλισμένη, την Ξαναήλθον οι περιπόρτοι μοσχολμάγκες του Ναυπλίου και την περιέφεραν με βοή στην πόλι. Στρατιώτες και πολίτες τραγοιδόσαν:

*"Έως πότε ή ξενή άκοιδα,
'Έως πότε κουρός Βαυαρός,
Νά γυμνώη τη δόλια πατρίδα,
'Εγερθήτε, άδελφια, κείρος!
'Ο πατήρ τόν νιόν νά σαράξη,
'Αδελφός, άδελφόν νά χτυπά,
Και ό φίλος τόν φίλον νά σφάξη
Τίνος πλέον καρδιά τό βαστά;*

Και πάν πατριώτι του επαναστατικού αυτού τραγοιδού, έτραγοιδόσαν ένα άλλο, τό όποιον έγλειώσε τη Βασιλεία:

*Πάτα, 'Αμαλία, πέτα,
Δέν έχω πεία φτερά,
Τά πέρων ό αντίαργες,
Δέν βασιλεύω πεία.*

'Όταν ό Γάλλος συγγραφέας είδε 'Α' αυτά, άρχισε να καταλαβαίνη ότι κάτι πολύ πιο σπουδαίο από μίαν άπλή κυβερνητική μεταβολή είχε συμβεί στις 'Αθήνας. 'Επληε λοιπόν στον Πρόξενο της Γαλλίας για να μάθι ασφαλότερες είδησεις. 'Ο Πρόξενος της Γαλλίας ήταν 'Έλλην και ονομάζετο 'Αντωνόπουλος. 'Όλοι τότε οι έν Ναυπλίω πρόξενοι ήταν 'Έλληνες και όλοι έπανάστατα που μούσαν τον 'Οθωνα για την 'Αμαλία. 'Ο σφοδρότερος άπ' όλους ήταν ό Ζαδικούνας, Πρόξενος του Βελγίου και φαρμακοποιός, ένας από τους πρωτοργάτες της Ναυπλιακής 'Ελευαστισίας. Μόλις ό Βελγιάς μπηξε στο σπίτι του Γάλλου Προξένου, τον έφώτισε:

—Μά τι συμβαίνει, κύριε Πρόξενε;
—'Επίστο τό σοβαρό. Άδμή τη νύχτα έμάθαμε την έκδησίση του Βασιλέως. 'Ηταν τύκανος.

«'Επί δύο ήμέρες, διηγείται ό Γάλλος συγγραφέας των «'Αναμνήσεων», έπήρσε τό θύμα της επαναστασίας και μάλιστα θύμα άξιοακρονότερο του 'Οθωνα. Οι στρατιώτες έρνώσαν την πόλι του Ναυπλίου λεηλατούντες τά καταστήματα. 'Όσοι πολίτη ήσαν γνωστοί ως φιλοβασιλικοί είχαν κρυφτεί στα υπόγεια. 'Η τρομοκρατία έβάσιλε στο Ναυπλίον. 'Αν τό βασιρό δέν έχοσανε στο κανονικό του δορολόγιο, θά την είχαν ασχημα. 'Η μεγάλη 'Ενετική «Πόλη της Σηράς» δέν έκλειετο πεία, όπως άλλοτε, κ' έγώ περνούσα τις ώρες μου περπατώντας μεταξύ Ναυπλίου και 'Αργους, ή γύρω από τά Κυκλωπεια τείχη, αναθεματίζοντας τόν Πολύκλειτο και την 'Ηρα τόν, την Κλυταιμνήστρα, τόν Αισχύλο και ύλη την ένδοξη άρχαίότητα, προπάντων όμως τη Γαλλική 'Ακαδημία τών 'Εμυγραφών που με είχε στείλει στη Ναυπλία. Με παρηγοούσε μόνο ή θέα τών στρατιωτών της Φρουράς, που έσχημάτιζαν περπάλους για να συγκρατήσουν την τάξη, κατά τό δυνατόν. Σιγά-σιγά όμως οι στρατιώτες έλλιποτάχτησαν στα χωριά τους. Τό βράδυ τού Σαββάτου δέν έμειναν στην πόλι παρά ό συνταγματάρχης και οι λοχαγοί. Τό Ναυπλίον άνένευσε και οι άνθρωποι έξήγχαν από τά υπόγεια, όπου ήσαν κρυμμένοι.»

ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Στό Ξυλόαστρο πιστεύουν ότι άμα χτυπήσει κανείς τη Μεγάλη Παρασκειή με τσεκάνι ένα δέντρο, οσοδήποτε έλαφρό κ' άν είναι τό χτύπημα, τό δέντρο θά ξεραθή, γιατί την ίδια μέρα πέθανε ό Χριστός επάνω στο σταυρό.

'Επίσης στο Ξυλόαστρο πιστεύουν ότι για να πιύση ένας άφοροσμός, πρέπει ό παπάς που τόν δι-αβάξει να πατήν επάνω σ' ένα κωξάνι γυρισμένο άνάτοδια. 'Ο άφοροσμένος έτσι, πριν κλείσει ακόμα ό χρόνος, θά τρισή και θά μαυρίση σαν τό κωξάνι και θά πεθάνη!..

ΑΠ' ΟΣΑ ΔΙΑΒΑΖΟΥΜΕ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΑΣΑΔΩΝ

'Η άρχαιότερη γαυναξοδωρία του αντίβασιλέως της Αιγύπτου 'Ισμαήλ Πασά. Πώς άγέρκεσε ένα ώραιότερο κήπο και πώς τον χάρισε κατόπι στον γιού του τώως ιδιοκτήτη του. Για να μην κλαίη ή μαμά του. Τό πάθημα του πασά του 'Αλγερίου. Τά πολυτελή πιάτα. 'Όπου ό Γάλλος στρατηγός και οι έπιτελείς μένον κέκκαλο. Τι είχε συμβεί.

'Ο Άλλοτε αντίβασιλέας της Αιγύπτου, 'Ισμαήλ Πασάς, ήταν όπερβολικά γαυναξόδορος τώως τώως φίλους του και τώως άποχόνους του. Σχετικό με τη γαυναξοδωρία του είναι και τό παρακάτω ανέκδοτο:

Κοντά στις πύλες του Κάιρου, άπήρχε ένας κήπος ώραιότατος, ό όποιος είχε προξενήσει έξαιρετική έντίστοση στον αντίβασιλέα και τώ ένέβαλε την ιδέα να τον άποχτήσει. Μία μέρα λοιπόν κάλεσε τον ιδιοκτήτη του, ό όποιος έτιχε νάνα και δημόσιος υπάλληλος, και τον ρώτησε:

— Πόσο άγόρασε τόν κήπο σου;

'Ο υπάλληλος, μαντεύοντας τη σκέψη του πασά, άψησε κατά δύο τρία την αξία του κήπου και τον άπάντησε:

— Ένα εκατομμύριο, ήρηλότατε.
— Ποιά καλά, τού είπε ό αντίβασιλέας. Θά τόν πάρω έγώ...

Και τώ μέτρησε άμέσως τά χερσινά, τά όποια ό ιδιοκτήτης έξέστριξε με χαρά του. 'Αλλά ό υπάλληλος αυτός είχε ένα γιού, ένα χαριτωμένο άγόρι έπτά χρονών. Μία μέρα ό 'Ισμαήλ Πασάς, βλέποντάς του, τού είπε:

— Έμα δώ, παιδί μου, να σέ φίλσω.

— Δέν θέλω! άποχρίθηκε άποτομα τό παιδί.

— Γιατί; τό ρώτησε έκπληκτος ό πασάς.

— Γιατί μάς πήρες τόν κήπο κ' από τότε ή μητέρα μου όλο κλαίει...

Τότε ό 'Ισμαήλ Πασάς χαμογέλασε και χαιδεύοντας, κατά τη συνήθειά του, τά γένια του, είπε ύστερ' από μία μικρή σκέψη:

— Καλά, κ' άν σου χαρίσω τόν κήπο, θά θελήσης να με φίλσης;

— Μετά χαράς μου, ήρηλότατε.

— Έλα λοιπόν. Σού τόν χαρίζω...

Και πραγματικά, ό γαυναξόδορος μονάρχης Ξανάδοσε πίσω τό χερσινά του στον υπάλληλο, άγίνοντάς του και τά χερσινά.

'Όταν τό 'Αλγέριο προσωρήθηκε για πρώτη φορά στη Γαλλία, κάποιος έγγόριος πασάς έπληροφόρηθηκε ότι ό Γάλλος στρατηγός της κατοχής θά έπιγάνε να τον έπισκεφθή στην κατοικία του μαζύ με τό έπιτελείο του.

Τότε ό πασάς, θέλοντας να περιποιηθή, όσο υποφους καλύτερα, τώως ξένους, κάλεσε τόν αρχιμαγειρό του και τού είπε:

— Μουσταφα, έμαθα ότι θάρθης να με δη ό Γάλλος στρατηγός και πρέπει να βγω άποπροσώπως μπροστά του. 'Εξέπει που με βάζει σε σκέψη περισσότερο, είναι τό ότι αυτός οι Εύρωπαιοι δέν είναι συνθησιμένοι να τρώνε σε ξύλινα πιάτα, όπως έμεις. Γράξτε λοιπόν στην πόλι, πήγανε στον έμπορο και ζήτησε άλλα καλύτερα. Μην κάνης μαζύ τον πιάτσιο. Άποσε όσα σου γυρέψης...

Σέ λίγο έφτασε στο σπίτι του πασά κ' ό Γάλλος στρατηγός με τέ έπιτελείο του κ' όταν ήρθε ή ώρα του δείπνου, κάθησαν επάνω σε πολυτελή χαλιά.

'Εξαφνω μπηξε μέσα ό ύπηρέτης του πασά, φέρνοντας τό πρώτο φαγητό, τό όποιο μόλις είδαν οι Ξένοι, δάγκωσαν τά χερσινά τους, για να κρατήσουν τά γέλια τους.

Τό δοχείο, μέσα στο όποιο βρισκότανε τό φαγητό, ήταν από κείνα που μεταχειρίζονται στην Εύρώπη για όμοσιμένη γνωστή χρήση.

'Ο πασάς, βλέποντας την ύαρότητα τών προσωλισμένων του, και νομίζοντας πως έμειναν ευχαριστημένοι από τη φιλοξενία του, τώως είπε:

— Μην άπορείτε, στρατηγέ, για την πολυτέλεια τών δοχείων. Τ' άγόρασα είπότηδες για... να σας περνωθήσω δίπες πρέτες!

Κατάλαβάνετε τώρα τι είχε συμβεί. 'Ο Μουσταφάς είχε πει σ' ένα έμπορικό κ' έτσι, χωρίς ύ ανακούισή του σκοπού του, είδε τοποθετημένα σε μία σειρά τά... δοχεία της νικτιάς, τώ άρσαν και τ' άγόρασε όλα πρός... μαγεύοντας χερσινά!

ΕΥΧΕΣ ΤΟΥ ΓΥΕΙΟΥ

Νέχης την ευχή μου άτ' τά είκοσι μου νύχια.

— Ποτές να μη σποντάμηξ.

— Καρδιονέμο μου και πολυχρυσονέμο μου.

— Να κάνης εκατό κουδελιών χωράρια.